

Grupno osiguranje života

Seminar u Sarajevu

Februar 23, 2000

Uvod u grupno osiguranje života

Uvod u grupno osiguranje života

Šta je grupno osiguranje?

Grupno osiguranje je plan u kojem su osobe osigurane kolektivno kao članovi grupe a ne kao individualci

Uvod u grupno osiguranje života

Tipične karakteristike grupnog osiguranja

- Uslovi specificirani za cijelu grupu
- Jedna polica za cijelu grupu

Uvod u grupno osiguranje života

Razlike između grupnog i individualnog osiguranja

- Jedinstvena stopa, t.j. jedna stopa za cijelu grupu

Uvod u grupno osiguranje života

Razlike između grupnog i individualnog osiguranja

- Limitirani ili neindividualni underwriting, t.j. upotreba limita slobodnog pokrića, uslovi o „radnoj angažovanosti

Uvod u grupno osiguranje života

Razlike između grupnog i individualnog osiguranja

- **Kratkoročni ugovori (1-3 godine), naročito u vezi sa garantovanim stopama, uslovima**

Uvod u grupno osiguranje života

Razlike između grupnog i individualnog osiguranja

- Uobičajena (redovna) obnova pokrića , t.j. sheme se nude različitim osiguravačima na redovnoj (često godišnjoj) bazi

Uvod u grupno osiguranje života

Prednosti grupnog osiguranja

Za grupu:

- Konkurentne stope
- Pojednostavljeno preuzimanje u osiguranje

Uvod u grupno osiguranje života

Prednosti grupnog osiguranja

Za osiguravača:

- Pojednostavljena administracija
- Veliki obim premije i protok novca

Uvod u grupno osiguranje života

Nedostaci grupnog osiguranja

Za grupu:

- Pokriće obično nije napravljeno po mjeri za svaku osobu

Uvod u grupno osiguranje života

Nedostaci grupnog osiguranja

Za osiguravača:

- Velika konkurencija na tržištu
- Potencijalna šteta od velikog obima premije
- Opasnost od antiselekcije zbog limitiranog underwritinga

Uvod u grupno osiguranje života

Tipovi grupnih pokrića (1)

- Rizik smrti
- Dugotrajna nesposobnost
- Smrtonosna oboljenja
- Dugotrajna njega
- Liječnički pregledi

Uvod u grupno osiguranje života

Tipovi grupnih pokrića (2)

- Pokriće smrti i invalidnosti usljed nesreće
- Totalna i trajna invalidnost - dodatna pokrića
- Paketi pokrića

Dizajniranje projekta grupnog osiguranja

Dizajniranje projekta

Ciljevi dizajniranja projekta

- udovoljavanje zahtjevima osiguranika (gdje je to moguće)
- garancija da rizik može biti osiguran i preuzet u pokriće
- izbjegavanje antiselekcije

Dizajniranje projekta

Karakteristike osigurane grupe

- Grupa bi trebala da bude *prirodna*,
t.j. ne da bude kreirana sa ciljem dobijanja osiguravajućeg pokrića

Dizajniranje projekta

Karakteristike osigurane grupe

- minimalni broj osoba 10

da bi se osigurala razumna disperzija rizika

Dizajniranje projekta

Karakteristike osigurane grupe

- nedvojbeni pristanak i ulazni uslovi

da spriječi osobe da se pridruže shemi samo
da dobiju osiguravajuće pokriće

da jasno definišu početak i prestanak pokrića

Dizajniranje projekta

Odgovarajući uslovi

- Odgovarajući uslovi određuju ko može ući u grupnu shemu

npr. radnici sa punim radnim vremenom;
honorarni radnici ili radnici koji ne rade puno
radno vrijeme

Dizajniranje projekta

Ulazni uslovi

- Ulazni uslovi određuju koliko članova može imati grupa

npr. na prvi dan primjene ; tokom određenog perioda

Dizajniranje projekta

Obavezno pokriće

- Svi članovi moraju biti u shemi
- Idealna situacija sa stanovišta osiguravača
- Smanjena opasnost od antiselekcije

Dizajniranje projekta

Dobrovoljno pokriće

- Članovi mogu izabrati da li će se priključiti shemi ili ne
- Osiguravač može nametnuti minimalan broj članova
- Osiguravač može nametnuti strožije uslove preuzimanja u osiguranje

Dizajniranje projekta

Klauzula „o radnoj angažovanosti”

Pokriće se garantuje samo onim članovima koji su „radno angažovani”

Dizajniranje projekta

Klauzula „o radnoj angažovanosti”

Radnici koji nisu radno angažovani na početku

- Moraju ispuniti uvjetni period ili
- Moraju proći individualni underwriting

Dizajniranje projekta

Klauzula „o radnoj angažovanosti”

Kod obnove pokrića primjenjuje se na

- Nove članove
- Povećanja u nivou pokrića

Dizajniranje projekta

Nivo pokrića

mora biti prethodno određen fiksnom formulom da se izbjegne antiselekcija, npr.

- Broj plata
- Fiksne sume
- Klase osiguranih suma

Dizajniranje projekta

Limiti slobodnog pokrića

Šta je slobodno pokriće?

- Maximalna suma osiguranja bez individualnog underwritinga

Dizajniranje projekta

Limiti slobodnog pokrića

Šta se dešava ako rizik prelazi limit slobodnog pokrića?

- Individualni underwriting
- Underwriting odluke samo kada iznos nadoknade prelazi limit slobodnog pokrića
  - doplatak
  - odbijanje

Dizajniranje projekta

Limiti slobodnog pokrića

Slobodno pokriće zavisi od

- veličine grupe
- prosječne sume osiguranja
- premijskih stopa

Dizajniranje projekta

Limiti slobodnog pokrića

Primjer

$(1+0.06 * n) * \text{prosječna suma osiguranja}$

n: broj članova

Obično se primjenjuje ukupni limit

Dizajniranje projekta

Jedinstveno tarifiranje

- Jedna premijska stopa se primjenjuje na cijelu grupu

Dizajniranje projekta

Jedinstveno tarifiranje

Dinamična ravnoteža preuzete grupe, t.j. konstantna struktura:

- stariji članovi napuštaju grupu
- mlađi članovi se pridružuju grupi
- članovi koji već egzistiraju u grupi postaju stariji

Dizajniranje projekta

Jedinstveno tarifiranje

Napomena: Jedinstvena stopa nije stopa za
prosječnu starost !!!

Dizajniranje projekta

Jedinstveno tarifiranje

- **Kratkoročne garancije (obično 1-3 godine)**

- **Uslovi:**
  - veličina grupe varira unutar 25%
  - nepromijenjeni odgovarajući uslovi
  - nepromijenjene formule za izračunavanje iznosa nadoknade u slučaju štetnog događaja

Dizajniranje projekta

Dijeljenje profita (učešće u dobiti)

- Dijeljenje profita se ponekad nudi kao stimulans da se ostane kod istog osiguravača
- Opterećenje na premijske stope
- Duži periodi trajanja ugovora

Dizajniranje projekta

Isključenja

Isključenja se zahtijevaju da se izbjegnu neproračunljivi rizici, npr.

- Rat
- Nuklearna opasnost
- Prethodno egzistirajući uslovi (za izvjesne tipove pokrića)

Dizajniranje projekta

Produžene opcije

- Članovi mogu izvaditi individualno pokriće kada napuštaju grupu
- Nadzor (briga) se zahtijeva od osiguravača

Kalkulacija cijene koštanja grupnog osiguranja života

Kalkulacija cijene koštanja

Pozitivni faktori

Pozitivna selekcija zbog

- Zanimanja
- Uslova o „radnoj angažovanosti”
- Drugih zahtjeva koji se traže policom

Kalkulacija cijene koštanja

Negativni faktori

Moguća antiselekcija zbog

- Limita slobodnog pokrića

Kalkulacija cijene koštanja

Izvor informacija

- Vlastito iskustvo osiguravača
- Iskustvo sa tržišta
- Smrtnost populacije
- Publikovane tablice smrtnosti

Kalkulacija cijene koštanja

Smrtnost kod grupnog osiguranja života

- Značajno niža nego kod smrtnosti populacije
- Slična smrtnosti osiguranog portfelja

Kalkulacija cijene koštanja

Faktori tarifiranja (Grupno osiguranje života)

- Regija
- Zanimanje, društveni status
- Način življenja
- Faktori koji se tiču zanimanja (e.g. liječnički pregledi)

Kalkulacija cijene koštanja

Faktori tarifiranja (Grupno osiguranje invaliditeta)

Isto kao kod grupnog osiguranja života plus

- Ekonomska situacija
- Moralni hazard
- Svjesnost (znanje) o zahtjevima za nadoknadu
- Underwriting zahtjeva za nadoknadu od strane osiguravača

Kalkulacija cijene koštanja

Regionalna smrtnost - primjer UK smrtnosti 1988

Region	Male	Female
North	116	116
North West	116	115
Wales	106	108
Yorkshire	107	105
W. Midlands	103	101
E. Midlands	97	98
South East	91	92
South West	89	88
East Anglia	81	83

Kalkulacija cijene koštanja

Regionalna smrtnost

- Regionalne različitosti ponekad mogu biti objašnjenje drugim faktorima, naročito mješavinom zanimanja

Kalkulacija cijene koštanja

Klasifikacija zanimanja

Klasa 1: stručnjaci, egzekutiva, menadžeri

Klasa 2: činovnici, inspektori

Klasa 3: kvalifikovani

Klasa 4: polukvalifikovani (<50% manuelni rad)

Klasa 5: polukvalifikovani (>50% manuelni rad)

Klasa 6: nekvalifikovani⁴⁹

Kalkulacija cijene koštanja

Smrtnost prema klasama zanimanja (UK)

Klasa 1: 66 - 67 %

Klasa 2: 72 - 76 %

Klasa 3: 94 - 105 %

Klasa 4: 96 - 117 %

Klasa 5: 109 - 116 %

Klasa 6: 125 - 189⁵⁰/₀%

Kalkulacija cijene koštanja

Postotak oboljenja prema klasama zanimanja (UK)

Klasa 1:	75 - 80 %
Klasa 2:	80 - 90 %
Klasa 3:	130 - 160 %
Klasa 4:	200 - 300 %
Klasa 5:	350 - 500 % 51

Kalkulacija cijene koštanja

Tarifiranje bazirano na iskustvu

Zašto tarifiranje bazirano na iskustvu?

- Svi relevantni faktori ne mogu biti posmatrani
- Uzimanje u obzir podataka iz prošlosti

Kalkulacija cijene koštanja

Tarifiranje bazirano na iskustvu

Risk Theory Model :

$$\text{Premija} = (1-z) * m + z * s$$

m: očekivani broj zahtjeva

s: posmatrani broj zahtjeva

z: faktor vjerovatnosti

Kalkulacija cijene koštanja

Tarifiranje bazirano na iskustvu

Pretpostavke :

- Klasifikacija po broju zahtjeva za nadoknadu
- Klasifikacija po veličini zahtjeva za nadoknadu

Kalkulacija cijene koštanja

Tarifiranje bazirano na iskustvu - Primjer

- Očekivani broj zahtjeva: 2 na 1000
- Godine posmatranja (iskustva): 5

Size	Credibility
250	25%
1,000	57%
5,000	87%

Kalkulacija cijene koštanja

Kvotiranje

- Kalkulacija jedinstvene stope
- Prilagođavanje (adaptiranje) prema zanimanjima/regijama
- Iskustveno tarifiranje

Kalkulacija cijene koštanja

Kalkulacija jedinstvene stope

- Osnova na tablicama smrtnosti
- Klasifikacija prema godinama starosti
- Klasifikacija prema polu (muškarci i žene)
- Klasifikacija prema zaradama / sumi osiguranja

Kalkulacija cijene koštanja

Kalkulacija prilagođavanja (adaptiranja)

- Regionalna klasifikacija (gdje je primjenjiva)
- Klasifikacija prema zanimanjima

Kalkulacija cijene koštanja

Tarifiranje bazirano na iskustvu

- Nepromijenjena struktura grupe ?
- Konstantna veličina grupe ?
- Nepromijenjene formule za izračunavanje iznosa nadoknade u slučaju štetnog događaja?
- Nepromijenjeno područje pokrića ?

Kalkulacija cijene koštanja

Kalkulacija finalne stope

Doplaci za :

- Troškovi akvizicije
- Troškovi administracije
- Provizija

Administracija, Underwriting, Zahtjevi za nadoknadu

Administracija

Administracija oko novog posla

- Notifikacija početka
- Provjera da li se uslovi slažu sa uslovima iz kvotacije
- Traženje izjave o radnoj angažovanosti

Administracija

Administracija oko novog posla

- Kalkulacija depositne premije
- Provjera osiguranja koje prelaze slobodno pokriće
- Provjera zahtjeva za reosiguranjem

Administracija

Administracija oko obnove osiguranja

- Traženje informacija za obnovu
- Kalkulacija premije (izravnavanje visine premije)
- Provjera uslova

Administracija

Administracija oko obnove osiguranja

- Provjera zahtjeva za nadoknadama
- Provjera pogodnosti preko slobodnog pokrića
- Provjera premija

Administracija

Obračuni

- Izvještaji o dospjelim i plaćenim premijama
- Izvještaji o zahtjevima za nadokadama
- Izvještaji o provizijama
- Obračuni reosiguranja
- Podaci o poravnanjima

Administracija

Iskustveni monitoring

- Neto upisana premija
- Rezerva prenosne premije
- Plaćeni zahtjevi za nadoknadama
- Rezerve zahtjeva za nadoknadama
- IBNR (Štete koje još uvijek nisu prijavljene ali su se dogodile)

Underwriting

Limit slobodnog pokrića

Underwriting se samo primjenjuje u slučaju kada nadoknada prelazi limit slobodnog pokrića

Underwriting

Medicinski Underwriting

- Kratka izjava o zdravstvenoj situaciji
- Detaljni upitnik
- Zdravstveni bilten napravljen od porodičnog ljekara
- Liječnički pregled
- Specijalistički pregledi

Underwriting

Opasna zanimanja

- Rad na naftnim platformama
- Rad u rudniku
- Rad sa eksplozivima
- Rad pod vodom
- Avijacija

Underwriting

Opasni poslovi

- Ronjenje
- Planinarenje
- Auto i moto trke
- Privatno pilotiranje

Underwriting

Underwriting uslovi

- Prihvatanje sa standardnim stopama
- Odbijanje pokrića koja prelaze slobodno pokriće
- Prihvatanje sa specijalnim uslovima

Underwriting

Posebna sporna pitanja

- Pokriće prije underwritinga
- Budući underwriting

Underwriting

Budući underwriting - primjer

Slobodno pokriće	USD	200,000
u/w limit	USD	20,000

Novi underwriting kada iznos nadoknade prelazi USD 220,000; USD 240,000; itd.

Zahtjevi za nadoknadu

Odluka o zahtjevu za nadoknadu

Odluka o zahtjevu za nadoknadu bi trebala biti donesena od strane osiguravača

ne

od osiguranika, poslodavca, medicinskog pratioca tražitelja, brokera e.t.c.

Postupanje sa zahtjevima za nadoknadu

Područja problema

- Nedovoljne informacije kod kvotiranja
- Uslovi nisu jasni osiguraniku
- Nedovoljni podaci o članstvu
- Zakašnjela notifikacija zahtjeva za nadoknadu
- Da li je shema validna ?

Postupanje sa zahtjevima za nadoknadu

Informacije koje se zahtijevaju

- Informacije o potražitelju
- Informacije o shemi
- Medicinske informacije
- Istraga o zahtjevu za nadoknadom

Postupanje sa zahtjevima za nadoknadu

Provjera validnosti zahtjeva za nadoknadu

- Provjera validnosti sheme članstva
- Provjera tačnosti iznosa nadoknade
- Provjera da je shema na snazi
- Provjera da je definicija zahtjeva za nadoknadu ispunjena

Reosiguranje

Reosiguranje

Šta su rizici ?

- Rizik greške
- Rizik slučajne fluktuacije
- Rizik nepovoljnih trendova

Reosiguranje

Reosiguranje štiti od :

- Rizika greške sve dok se ne može izvršiti adaptiranje premije
- Rizika slučajne fluktuacije, naročito većih zahtjeva za nadoknadu
- Rizika nepovoljnih trendova sve dok se ne može izvršiti adaptiranje premije

Reosiguranje

Kvotno reosiguranje

- Predviđa zaštitu fiksiiranog procenta od svakog rizika
- Efikasna forma zaštite od rizika greške i štetnih trendova
- Uobičajeno za nova pokrića

Reosiguranje

Ekscedentno reosiguranje

- Predviđa zaštitu za one članove sheme čiji iznos nadoknade prelazi osiguravačev samopridržaj po riziku
- Daje dobru zaštitu od slučajnih fluktuacija
- Često kombinovano sa kvotnim reosiguranjem

Reosiguranje

Neproporcionalna pokrića

- Catastrophe excess of loss (X/L pokriće katastrofalnog događaja)
- Stop loss (reosiguranje viška godišnjih šteta)

Servisi koje nudi the Cologne Re

Specijalistički savjeti

- Postoji tim koji se bavi grupnim osiguranjem života
- Iskustvo širom svijeta

Servisi koje nudi the Cologne Re

Pomoć u dizajniranju projekta

- Odgovarajući uslovi
- Dizajniranje iznosa nadoknade
- Limiti slobodnog pokrića
- Formule dijeljenja profita (učešće u dobiti)
- Isključenja
- Garantovane stope⁸⁶ itd.

Servisi koje nudi the Cologne Re

Pomoć u kalkulaciji cijene koštanja

- Smrtnost / procenat oboljenja kod grupe
- Izravnavanje različitih zanimanja
- Specijalni rizici
- Iskustveni rating

Servisi koje nudi the Cologne Re

Analiza portfelja

- Stvarni protiv očekivanih zahtjeva za nadoknadu
- Ponovna kalkulacija cijene koštanja
- Kalkulacija rezervi
- Procjena zahtjeva za nadoknadu i analiza

Servisi koje nudi the Cologne Re

Pomoć kod underwritinga grupnog osiguranja

- kvotacija u roku od 24 sata od dobijanja zahtjeva
- Stope, slobodno pokriće, specijalni uslovi

Servisi koje nudi the Cologne Re

Medicinski underwriting i postupanje sa zahtjevima

- Underwriting iznad slobodnog pokrića
- Underwriting zahtjeva za nadoknadu

Servisi koje nudi the Cologne Re

Obuka

- Seminari
- Priručnici o grupnom osiguranju života
- Obuka underwritera (preuzimača rizika)
grupnog osiguranja života

Servisi koje nudi the Cologne Re

Software

- Programi za kvotacije
- Tablični proračuni